

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

127. An Beneficiarius, qui omisit Horas Canonicas excusetur à restitutione
fructuum propter eleemosynas largitas pauperibus, & sufficientes pro illo
debito, licet fuerint largitæ absque memoria dictæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

de in 2. Norandum est tamen, quod contrarium di-
rectum est in alia debitis; unde qui ex furto, vnu-
t. aut. gendum est in debito; &c. debitor est, si ei restituendum esset tan-
tum deinde, donec immemor sui debiti; non liberatur
ab obligatione restitutiois; quia illa gratis donata sunt.
Nec refert dicere, quid si debiti sui memor fuisset,
le gratis donatum non fuisset; nam actualis dispo-
sitionis voluntatis, non autem conditionalis inter con-
tractum & usubentes attendenda est. Ita docent Lessius lib.2.
capit. 13. n. 17. et alij. Sanchez in sum. tom. i. lib.2. capit. 13.
propriae. Lopez de contract. lib.2. capit. vii.
viii. & alij.

RESOL. CXXVII.

An Beneficiarius, qui omisit Horas Canonicas, ex-
clusus a restituitione fructuum propter eleemosynas
largitas pauperium, & sufficienes pro illo debito;
qui fuerint largia absque memoria dicta obligatio-
nes? Ex p.7. tr.10. & Misc. 1. Ref. 24.

Art. 1. Libi in 3.p. tr.7. ref. 57. ex Layman do-
cet. A cui probabilitate affirmatiuam sententiam,
quam scio difficultate cuidam Theologastro, sed im-
memori quidem, nam tanquam probabilem illam te-
nec ducit. Gaspar Hurtado in Iust. diff. 9. difficult. 8.
vbi quarens virtutem donatio facta creditori a debito-
ri immemor debiti excusat, sic respondet: Non
est debitor, qui existimat vere excusat (nisi quando-
m. 1.7. & sibi accepto a donatario) quia tunc in debitore est
intentio virtualis satisfaciendi debito; quia si memori
debet non dedisset animo donandi, sed satisfac-
tienti debito.

2. Sanctus vero lib.1. summ. c.13. Lessius c.39.
tandem dub. 10. & Layman tr. act. 2. c.11. docent, non excu-
sare, & meritum, quia debitor hic & nunc non soluit;
qua hinc & nunc absolute donat. Quod autem solu-
tio, & non donaret, si debitor in intentum veni-
tatione non sufficit, vt vere soluerit dicatur: haec enim
dispositio conditionalis quia debitor ita dispositus
est, vt vere soluerit, & non donaret, si memor est
debit non sufficit, vt actu non dicatur donare.

3. Nihilominus Layman, probabile censeret ab
obligatione restituendi pronamantur tantum ex iure
Ecclesiastico, vt ab obligatione restituendi redditus
Ecclesiasticos ex omissione diuini Officii, excusari
debitorum eleemosynis, quamvis haec absque me-
moriam dictae obligations, & absque animo satisfa-
ciendi obligations, quia intentio virtualis clargien-
tis eleemosynas sit satisfaciens de omnibus obligatio-
nibus, quas suis negligentiis, & peccatis contraxit.
Hacique Hurtadus.

4. Hanc etiam sententiam tanquam probabilem
me citato docet novissimum Machadus de perfido
Confess. 10.m. lib.2. p.2. x.2. docum. 3. n.7. vbi ita
afficit. Se ha de advertir por muy necessaria vna i-
ntencion que a cada passo se dinda: esto es, si la
denda le esfue de la obligacion de restituir aquella
cantidad, o q. deviasme cien ducados, ignorandolo tu,
ja me donales otros tantos, si en tal caso quedes todo
vía obligado a restituirme la denda quando lo co-
rreder.

5. Algunos verdaderamente le escusen, sino es
cuando la donacion se hizo por remuneracion de otro
tan beneficio recibido; porque fuerá deffo caso, ju-
geos, que en el deudor hubo voluntad virtual de satis-
facer mas por la denda, que ao hacer donacion al
acreedor.

6. Lessio, Sanchez, Layman, y otros son de con-
cordia.

Tom. III.

trario parecer. No obstante que Layman, à quien
signo Hurtado, sientis por probable; que quando
la obligacion de restituir proviene solamente de De-
recho Canonico: amo lo es la de restituir los frutos
Ecclesiasticos mal llevados por no aver cumplido con
el rezo, &c. se excusa el deudor con las limosnas, que
huviere hecho, aunque, sea sin esta intencion; pero
la intencion virtual del que hace la limosna es sa-
tisfacer con ella a todas las obligaciones, que con
sus negligencias, o pecados huviere contraydo. Ita
sile.

7. Et post haec scripta inueni hanc nostram opini-
onem tanquam probabilem admittere me etiam
citato duos doct. viros, Eminentissimum Domi-
num inueni Cardinalem de Lugo, de Iust. & Iure
tom.1. diff.4. sect.3. n.46. & Agidium Trullench. in
Dec. 10.m. lib.1. c.7. dub. 24. n.18. Idem etiam te-
net Pasqualius noster in decif. Mor. Decif. 455. cum
Sanchez lib.2. consil. moral. cap. 3. n.121.

RESOL. CXXVIII.

An Beneficiarius possit compensare eleemosynas iam
factas voluntarie cum obligacione postea contracta
restituendi fructus propter omissionem officij?
Et supponitur Beneficiarius excusari a restitu-
tione fructuum ob eleemosynas iam factas, non
tamen cum intentione satisfaciendi hinc obliga-
tionis.

Et an hoc habeat locum in debitis ex furto, & simili,
&c. qua forte soluenda sunt, pauperium ob incerti-
tudinem creditorum? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4.
Ref. 23.

§. 1. Suppono Beneficiarium excusari a restitu-
tione fructuum ob eleemosynas pauperibus
datas, non tamen cum intentione satisfaciendi hinc
obligacioni unde si beneficiarius ob omniam reca-
tionem tenetur restituere 500. aureos, si tantundem
largitus est pauperibus, & si immemor huius obliga-
tionis, potest liberari a restituione, quia haec videtur
esse virtualis intentionis omnium facientium Eleemosynas,
vt per eas satisfaciant omnibus obligationibus,
quas suis peccatis, aut negligentiis contraxerunt; tum
qua leges Ecclesiae semper debent benignè explicari;
quod etiam habet locum in debitis ex furto, & simili,
&c. qua forte soluenda sunt pauperibus ob incerti-
tudinem creditorum; cum enim Eleemosyna non re-
pugneret velle satisfacere pro Eleemosyna alias debita
(vt si quis Eleemosynam intumet a Confessario
det extreme indigenti, cui ex iustitia tenetur subue-
tere iuxta probabilem Doctorem sententiam) qui
dat eleemosynam censeret habere hanc virtualem
intentionem satisfaciendi etiam alteri debito. Et ita
hanc sententiam, quam olim docui in 3.p. tr.6. ref. 57. Quae hic est
& me citato, sequuntur postea quinque docti Re-
sententios, Trullench in decalogio. 1. lib.1. c.7. dub. 24.
n.19. Pellizarius, & Escobar, vbi infra, Pericus de
Horis Canonicae c.5. dub. 22. n.4. & Garcias in sum-
ma tract. 2. diff. 8. dub. 3. punct. 4. n.3.

2. Sed hoc supposito, difficultas est, an haec do-
ctrina procedat, si quis possit applicare eleemosynas
olim factas pro omissione postea facta? Et negatiue
respondeat Pellizarius in Man. reg. tom. 1. tr. 5. cap. 8.
sect. 4. num. 229. Sed affirmatiuam sententiam do-
cuit Oliuerius Bonartius de Hor. Canon. lib.2. c.11.
n.21. cuius sententiam nimis latam ego exsummaui
in part. 4. tract. 4. ref. 220. Sed modis inuenio illam
mordicus docere Escobar à Corro, tract. de Hor. Can. Quae hic
supra po-
g. 5. §. 4. n. 10. Et ratio adduci potest, quia præbens
test vide-
eleemosynam censeretur virtualiter illam præbere, non & cfr.

T. 2. solum